

Драги читатели,

На 4 октомври, 2016 г., на официална церемония в Бизнес Инкубатора на София „Тех Парк“, президентът Росен Плевнелиев награди д-р Елица Кьосева, д-р Зорница Козарева и д-р Веселин Райчев с Наградата „Джон Атанасов“ за изключителните им постижения в три различни направления на компютърните науки – квантовата физика, машинното обучение и автоматизиране на софтуерното инженерство. За първи път в историята на наградата, Комисията по оценяване на кандидатурите, взе решение през 2016 г. лауреатите да бъдат трима.

Д-р Елица Кьосева е асистент-професор в сингапурския университет по технологии и дизайн. Научното портфолио и изследванията, проведени от нея, са фокусирани върху новите методи за използване на светлина при реализиране на желаните операции и прецизния контрол на атоми и молекули, които са градивните частици на квантовите компютри. Основните ѝ постижения за последните 3 години са откритите нови методи за прецизен контрол – композитни импулси, чрез които квантовите системи могат да бъдат контролирани с ефективност далеч надвишаваща необходимите 99.99%.

Д-р Зорница Козарева е изследовател по обработката на естествен език и машинно обучение от дванадесет години. Днес тя е ръководител на научноизследователската група по машинно самообучение в Amazon, разработваща продуктите Alexa & Amazon Echo. Д-р Козарева е автор на над 60 научни публикации и е организираща четири международни състезания по семантика.

Третият лауреат на президентското отличие е ученият д-р Веселин Райчев. Основната цел на неговите изследвания в последните години е обучаване на компютрите автоматично да извършват дейности, свързани със софтуерното инженерство. Примери за това са автоматичното генериране на програми, автоматичната корекция на програми и автоматичният превод от един програмен език на друг. Научните резултати на д-р Райчев са публикувани в редица академични институции, сред които MIT, U Washington, UT Austin, Microsoft Research и IBM

Research.

На 5 октомври в Cosmos co-working camp тримата лауреати изнесоха лекции за широка публика. Кампанията за кандидатстване за президентските отличия беше най-успешната в четиринадесет годишната история на конкурса. През 2016 г. общо 57 кандидати подадоха документите си в четирите отделни категории. За сравнение, през 2012 г. те са били едва 11.

Носителите на грамота „Джон Атанасов - за проект с голям обществен принос“ са Дарин Маджаров и Николай Жейнов за създадената от тях образователна платформа Ucha.se. Платформата дава достъп до видео уроци за всички учебни предмети от 1-ви до 12-ти клас. За по-малко от четири години екипът успява да създаде над 7000 урока и упражнения, които са разгледани над 16 600 000 пъти от 450 000 регистрирани потребители. Платформата се използва от българи в още 68 държави.

Отличен беше и проектът „Гражданите“ на Тодор Лилков, Иван Митов, Стоян Митов и Христо Борисов. Създадената от тях мобилна апликация цели да подобри културата на движение по пътищата чрез активна гражданска позиция, подсилена с технология. За една година приложението има над 41 000 потребители, 4000 сигнала към институциите, 750 извинения и 44 000 снимки, които изграждат най-голямата структурирана база данни за нарушения в България.

Носители на грамотите „Джон Атанасов - първи стъпки в компютърните науки“ са Димитър Карев, Дона-Мария Иванова и Мартин Куванджиев. Те са отличени за постигнатите високи резултати с авторските си проекти в национални и международни научни конкурси и фестивали.

За тази година, носители на грамоти „Джон Атанасов - ученици и техните преподаватели“ са Иван Даниелов Иванов с преподавател Емил Келеведжиев и Виктор Даков с преподавател Дарина Брънчева. През последните дванадесет месеца, двамата ученици са спечелили челни места в някои от най-конкурентните международни ученически олимпиади в направленията информатика и информационни технологии.

За втора поредна година лауреатите във всяка от категориите бяха отличени с допълнителни награди. Тяхната цел е да разширят публиката, пред която победителите могат да представят постиженията си, и да подпомогнат по-нататъшното им развитие. „Днес все по-често научаваме за български startup-и, които успяват да генерират съществен растеж чрез международно портфолио от клиенти, да разкриват нови работни места, да печелят доверието на международни инвеститори, да се борят за международни отличия. През 2013 г. България беше първата страна на континента, която се възползва от оперативните програми на ЕС, за да подпомогне предприемачеството и финансирането на стартиращи компании в най-ранна фаза. Улесненият достъп до капитал превърна страната ни в регионален център за млади предприемачи, които притежават качествата да определят дневния ред в областта на компютърните технологии.“, каза държавният глава Росен Плевнелиев, след като връчи призовете на името на Джон Винсент Атанасов. Президентът отбеляза, че историята за възхода на българската ИТ индустрия – един отрасъл със забележителен растеж, чиито продукти трансформират ежедневието ни, често се сочи за пример. „Към 2015 г. софтуерната индустрия вече съставя 1.86% от БВП на България и дава работа на 17 500 специалисти, като броят им ежегодно нараства с 6-10%. Преди точно две години станахме свидетели на исторически момент, в който една такава българска компания беше предмет на най-голямата сделка за придобиване в цяла централна и източна Европа за 2014 г.“, каза още държавният глава. „Днес бъдещето на България и Европа не се решава на бойното поле, а в училищните стаи, развойните центрове и бизнес инкубаторите. Бъдещето на България не зависи от това кои са нашите опоненти и с кого ще водим хибридни, пропагандни и всякакви други войни. Бъдещето ни зависи от това

кои сме, какво искаме и доколко сме амбициозни да го създадем, защото част от успеха е да се надгражда.“, каза още президентът Плевнелиев в приветствието си към лауреатите на високия приз и гостите на церемонията в Бизнес Инкубатора на София „Тех Парк“.

През 2016 г. партньорите на отличията „Джон Атанасов“ са фондация „Америка за България“, SAP, Lenovo и Launchhub:

- Награда „Джон Атанасов“ – 10 000 лв., осигурени от фондация „Америка за България“. Сумата се разделя на три равни части между лауреатите.
- Грамота „Джон Атанасов – проект с голям обществен принос“ – LaunchHub ще подкрепят екипа зад проекта „Гражданите“ с възможността да се представят на голямата международна конференция за технологии “BDL Accelerate 2016” в Бейрут, Ливан през месец ноември.
- Грамота „Джон Атанасов – първи стъпки в компютърните науки“ – таблет Lenovo и участие на Мартин Куванджиев в тренировъчния лагер на компанията SAP в гр. Барселона през месец ноември.
- Грамота „Джон Атанасов – ученици и техните преподаватели“ – таблет за всеки от учениците и лаптоп за преподавателите, предоставени от Lenovo.

Призът „Джон Атанасов“ се връчва всяка година от 2003 г. насам с цел да поощрява талантливите български учени за разработки с висок приложен потенциал. Призът е предназначен за млади български изследователи в областта на компютърните науки в световен мащаб. Сред лауреатите на президентската награда са настоящи ръководители на развойни звена на водещи изследователски институти и глобални частни компании в различни направления на компютърните науки, включително криптологията, компютърната лингвистика, роботиката. От 2014 г. насам всички участници, достигнали до финалния етап на конкурса, имат възможност да участват в менторски или в стажантски програми, а носителите на отличията „Джон Атанасов“ – в научни проекти на утвърдени екипи от специалисти. Така младите таланти получават шанс да се включат в процеса на създаване на ново знание в академичните среди и в приложението на иновативни изобретения в практиката на реалния бизнес и в ежедневието на хората. Тазгодишните кандидати (общо 57) се разпределят в четирите категории на конкурса по следния начин: 11 кандидатури за Наградата „Джон Атанасов“, 10 кандидатури за Грамотите „Джон Атанасов - ученици и техните преподаватели“, 22 кандидатури за Грамотите „Първи стъпки в компютърните науки“, 14 кандидатури за Грамотите „Джон Атанасов – за проекти с голям обществен принос“. През 2016 г. за втори път бяха връчени отличията „Джон Атанасов“ в двете нови категории: Грамоти „Първи стъпки в компютърните науки“, насочени към ученици и студенти във възрастовата група 12-22 г., постигнали високи резултати с авторските си проекти в национални и международни научни конкурси; Грамоти „Джон Атанасов – за проекти с голям обществен принос“, които отличават стартиращи компании и самостоятелни проекти в частния, неправителствения и академичния сектор, чиито създатели са под 35-годишна възраст и които адресират въпроси с обществена значимост посредством компютърните технологии.

Носителите на Наградата и Грамотите „Джон Атанасов“ се определят от комисия с участието на водещи учени и професионалисти в областта на компютърните науки.

Д-р М. Плюс